

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
POLITIKOS ĮGYVENDINIMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO
„DĖL ATLYGIO UŽ PAŽYMŲ, LIUDIJANČIŲ SU VALSTYBĖS LYGIO
EKSTREMALIAJĄ SITUACIJĄ SUSIJUSIAS NENUGALIMOS JĖGOS (*FORCE
MAJEURE*) APLINKYBES, IŠDAVIMĄ KOMPENSAVIMO SĄLYGŲ PATVIRTINIMO“
PROJEKTO (TAP NR. 18-1021(2); TAIS NR. 18-4893(4))**

2018-08-10 Nr. NV-2119

Vilnius

1. Projekto rengėja – Žemės ūkio ministerija.

2. Projekto tikslas – sudaryti galimybes žemės ūkio veiklos subjektams, Vyriausybei paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, gauti kompensaciją už Prekybos, pramonės ir amatų rūmų (toliau – Rūmai) išduotas pažymas, liudijančias su valstybės lygio ekstremaliąją situacija susijusias nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybes, dėl kurių minėti subjektai negalėjo įvykdyti žemės ūkio veiklos sutartinių įsipareigojimų (pvz., tiekti žemės ūkio produkcijos supirkėjams).

3. Dabartinė situacija:

- nutarimo projektas parengtas atsižvelgiant į Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Vyriausybės kanclerio 2017 m. spalio 10 d. rezoliucija Nr. S-2695, kuriuo siekiama nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybes liudijančių pažymų (toliau – pažyma) išdavimą padaryti labiau prieinamą žemės ūkio veiklos subjektams (ypač smulkiesiems ūkininkams), kurie patyrė nuostolius dėl ekstremaliosios situacijos (dažnai siekiančius net visų ūkinės veiklos metų pajamų dydį) ir kuriems pažymos išdavimo kaštai yra per didelė finansinė našta;

- pavedimu Žemės ūkio ministerijos ir Ūkio ministerijos buvo prašoma parengti ir nustatyta tvarka pateikti nutarimo projektą, siekiant pavesti savivaldybėms išduoti žemės ūkio veiklos subjektams pažymas, tačiau Žemės ūkio ministerijai raštu apklausus suinteresuotas institucijas bei atsižvelgiant į tai, kad pažymų išdavimo prieinamumo problema susijusi ne tiek su teritoriniu aspektu, kiek su atlygio už pažymų išdavimą dydžiu (200 Eur), buvo nutarta nespręsti klausimo dėl pažymų išdavimo funkcijos perdavimo savivaldybėms, bet įtvirtinti galimybę žemės ūkio veiklos subjektams gauti atlygio kompensaciją;

- šiuo metu pažymas išduoda Rūmai pagal veiklos zonas – ši funkcija jiems pavesta Prekybos, pramonės ir amatų rūmų įstatymo 5 str. 11 d. nuostatomis, o išdavimo tvarką nustato Vyriausybės 1997 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 222 patvirtintas Nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybes liudijančių pažymų išdavimo tvarkos aprašas (toliau – Pažymų išdavimo tvarkos aprašas);

- vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.212 str. 1 d., nuo atsakomybės už sutarties nevykdymą šalis gali būti atleidžiama, jeigu įrodo, kad sutartis neįvykdyta dėl aplinkybių (pvz. sudėtingų meteorologinių sąlygų), kurių ji negalėjo kontroliuoti bei numatyti sutarties sudarymo metu, taip pat negalėjo užkirsti kelio šioms aplinkybėms ar jų pasekmėms atsirasti. Kaip įrodymas dėl sutartinių įsipareigojimų nevykdymo ar civilinės atsakomybės netaikymo gali būti panaudotos Rūmų išduotos pažymos;

- rengėjai pažymi, kad nutarimo projektui įgyvendinti bus reikalingos valstybės biudžeto lėšos. Remiantis ankstesnių metų statistika dėl pažymų išdavimo besikreipusių žemės ūkio veiklos subjektų nedidelio skaičiaus (2017 m. Rūmai yra išdavę 18 pažymų), daroma prielaida, kad našta valstybės biudžetui dėl siūlomos naujos pagalbos priemonės vykdymo būtų nedidelė (t. y. našta valstybės

biudžetui galėtų būti apie 4 000 Eur). Lėšos pagalbai įgyvendinti planuojamos skirti atsižvelgiant į Žemės ūkio ministerijai einamaisiais metais skirtus valstybės biudžeto asignavimus;

- Komisijos reglamente (ES) Nr. 1408/2013 įtvirtinta galimybė teikti nereikšmingą (*de minimis*) pagalbą pirmine žemės ūkio produktų gamyba užsiimantiems žemės ūkio veiklos subjektams.

4. Projekto esmė – siūloma nustatyti, kad:

- atlygis už pažymų išdavimą kompensuojamas pirmine žemės ūkio produktų gamyba užsiimantiems žemės ūkio veiklos subjektams, kurie Pažymų išdavimo tvarkos aprašo nustatyta tvarka sumokėjo Rūmams nustatyto dydžio atlygį;
- kompensuojama iki 100 proc. už tokių pažymų išdavimą Rūmams sumokėto atlygio, bet ne daugiau kaip 200 Eur už vieną pažymą, tiems subjektams, kurie negali įvykdyti savo priimtų įsipareigojimų ir dėl kurių gautos teigiamos Rūmų pažymos;
- kompensacija būtų teikiama nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos forma iš valstybės biudžeto lėšų pirmine žemės ūkio produktų gamyba užsiimantiems žemės ūkio veiklos subjektams.

Taip pat siūloma pavesti žemės ūkio ministro įsakymu patvirtinti atlygio už pažymų išdavimą kompensacijos teikimo ir administravimo tvarką.

5. Derinimas:

- projektas suderintas su Ūkio ministerija ir Europos teisės departamentu, atsižvelgta į Konkurencijos tarybos, Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos ir Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmų pastabas. Iš Žemės ūkio rūmų pastabų negauta;
- liko neatsižvelgta (ar atsižvelgta iš dalies) į Teisingumo ir Finansų ministerijų bei Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas (pvz., dėl neįvardinto tinkamo teisinio pagrindo, trūkstamo pagrindimo, kuriuo remiantis nustatomas kompensavimas tik tokioms pažymoms ir tik žemės ūkio veiklos subjektams, projekto neatitikimo teisėkūros aiškumo principui, valstybės biudžeto lėšų naudojimo kompensuojant pažymų išlaidas tikslingumo ir pagrįstumo, dėl Rūmams už pažymų išdavimą sumokėto atlygio kompensacijos dydžio);
- atsižvelgdama į Vyriausybės kanceliarijos Teisės ir Politikos įgyvendinimo grupių išvadas, 2018 m. liepos 18 d. Žemės ūkio ministerija organizavo suinteresuotų institucijų pasitarimą, kuriame aptartos jų pateiktos pastabos ir pakartotinai teikia patikslintą nutarimo projektą;
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė 2018 m. rugpjūčio 10 d. antrinėje išvadoje Nr. NV-2115 pateikė esmines pastabas ir pasiūlymus (tarp jų – pakartotinai atkreipiant dėmesį į tai, kad projektas neturi teisinio pagrindo ir nepagrįstai išskiriamas atlygio kompensavimas tik vienai asmenų grupei ir tik vienos rūšies pažymų bei pateikiant nuomonę, kad projekte siūlomą teisinį reguliavimą galima būtų nustatyti žemės ūkio ministro įsakyme), taip pat kelias redakcinio tikslinamojo pobūdžio pastabas.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatom – projektas tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūloma projektą svarstyti Vyriausybės pasitarime, prieš tai tarpinstituciniame pasitarime aptarus Teisingumo ir Finansų ministerijų bei Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pateiktas pastabas.

Politikos įgyvendinimo grupės patarėjas

Vaidas Talačka

Vaidas Talačka, tel. +370 706 63722, el. p. vaidas.talacka@lr.lt